

07.06.2021

Asia/23

§ 444

Valtuutettu Atte Harjanteen toivomusponsi luonnon monimuotoisuuden tilaa ja kehitystä kuvaavan mittariston laajentaminen ympäristöraportoinnin yhteydessä

HEL 2020-007840 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 10.6.2020 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnien ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään Helsingin kaupungin ympäristöraporttia 2019 kaupunginvaltuusto hyväksyi Atte Harjanteen toivomusponnen:

"Hyväksyessään kaupunginhallituksen esityksen kaupunginvaltuusto edellyttää selvitettävän mahdollisuutta laajentaa luonnon monimuotoisuuden tilaa ja kehitystä kuvaavaa mittaristoa ympäristöraportoinnin yhteydessä."

Kaupungin ympäristöraportoinnissa seurataan luonnon osalta indikaattoreina luonnonsuojelualueiden osuutta maa-alasta ja vettä läpäisevien alueiden pinta-alaa. Nämä indikaattorit eivät kuvaa riittävästi luonnon monimuotoisuuden tilan kehitystä. Luonnon seurannan indikaattoreissa

on kuitenkin aina haasteita. Luonnon monimuotoisuuden tilasta kertovien indikaattoreiden edellyttämän pohjatiedon kerääminen vaatii paljon resursseja. Indikaattoreiden kehitystyötä tehty useita vuosia niin valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Ympäristöpalveluissa on valmisteltavana Helsingin kaupungin luontoseurantasuunnitelma, johon kuuluu systemaattinen, tärkeiden luontotyyppien ja eliöryhmien seuranta. Seurannan avulla on tarkoitus saada selville laadullisia ja määrällisiä muutoksia monimuotoisuuden tärkeiltä osa-alueilta. Suunnitelmaa on tehty yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen ja Helsingin yliopiston tutkijoiden kanssa. Seuranta on tarkoitus käynnistää lähivuosina. Seurannan lopullinen laajuus riippuu tehtävistä priorisoinneista.

Kaupunkiluonnon monimuotoisuutta mittaava Singapore-indeksi (City Biodiversity Index, CBI) on kehitetty kansainvälisenä yhteistyönä. Indeksiksi on tarkoitettu biodiversiteetin kehittymisen arviointivälineeksi kaupungeille. Sen kehitystyötä koordinoidaan Singaporesta ja Suomi on alusta asti ollut vahvasti indeksin kehittämisessä mukana. Helsingissä Singapore-indeksi laskettiin ensimmäisen kerran vuonna 2015, jolloin se koostui 23 indikaattorista. Singapore-indeksin manuaali päivitettiin kesäkuussa 2020, jolloin indikaattoreiden määrä lisääntyi 28:aan. Helsingin kaupunki oli mukana päivitystyössä. Tavoitteena on, että Singapore-indeksi laskettaisiin Helsingissä kerran valtuustokaudessa.

Jatkossa vuosittaisen ympäristöraportoinnin yhteyteen nostetaan seuraavat luonnon monimuotoisuuden tilaa ja kehitystä kuvaavat indikaattorit:

- Luonnonsuojelualueiden lukumäärän ja pinta-alan muutos. Seurataan vuosittain.
- Luontoalueiden määrän muutos. Seurataan vuosittain. Luontoalueiden käsite määriteltiin vuonna 2013, jolloin luontoalueiden määrä myös laskettiin ja kuvattiin kartalla ensimmäisen kerran.
- Metsäisten ja puustoisten alueiden pinta-ala tai suhteellinen osuus maapinta-alasta. Tieto saadaan joka toinen vuosi seudullisesta maanpeiteaineistosta.

Resurssien rajoissa toteutetaan lisäksi:

- Lentävien hyönteisten biomassa ja massan muutos. Tietoa aletaan kerryttämään hyönteisseurannalla Helsingin kaupungin luonnonsuojelualueilla. Seuranta tullaan käynnistämään kesällä 2021 ja toteutamaan samalla menetelmällä kuin Hallman ym. 2017.
- Mesipistiäisten määrä ja määrän muutos. Tietoa saadaan vuosittain toistettavilla linjalaskennoilla, joissa lasketaan lajeittain kimalaisten

yksilömäärät ja erakkomehiläisten kokonaisuksilömäärät. Laskennoista saadaan myös tietoa erilaisten elinympäristöjen pölyttäjälajistosta. Seuranta aloitettiin vuonna 2019 kahdeksalla linjalla ja sitä jatkettiin vuonna 2020. Eräiltä linjoilta on laskettu myös päiväperhoset.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnien ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 22.10.2020 § 204

HEL 2020-007840 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että kaupungin vuosittaisessa ympäristöraportoinnissa seurataan luonnon osalta indikaattoreina luonnonsuojelualueiden osuutta maa-alasta ja vettä läpäisevien alueiden pinta-alaa Helsingissä. On selvää, että nämä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

indikaattorit eivät kerro tarpeeksi luonnon monimuotoisuuden tilan kehittymisestä.

Luonnon seurannan indikaattoreissa on aina ollut haasteita. Etenkin luonnon monimuotoisuuden tilasta kertovien indikaattoreiden vaatiman pohjatiedon saaminen vaatii paljon resursseja. Indikaattoreiden kehitystyötä on tehty useita vuosia niin kansallisesti muun muassa yhteistyössä Suomen kuuden suurimman kaupungin kanssa kuin kansainvälisestikin. Monimuotoisuuden tilan parempi seuranta nähdään erittäin tärkeänä, mutta resurssien rajallisuuden vuoksi riittävän laajaa säännöllisin väliajoin toistettavaa indikaattoriseurantaa ei olla pystytty toteuttamaan.

Ympäristöpalveluissa on työn alla Helsingin kaupungin luontoseuranta-suunnitelma, johon kuuluu systemaattinen, tärkeiden luontotyyppien ja eliöryhmien seuranta. Seurannan avulla on tarkoitus saada selville sekä laadullisia että määrällisiä muutoksia monimuotoisuuden tärkeiltä osa-alueilta. Suunnitelmaa on tehty yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen ja Helsingin yliopiston tutkijoiden kanssa. Seurannat on tarkoitus käynnistää lähivuosina, ja niiden lopullinen laajuus riippuu tehtävistä priorisoinneista ja käytettävissä olevista resursseista.

Kaupunki on valmistellut Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmaa 2020–2028. Ohjelman viimeistely odottaa kaupungin ympäristöpolitiikan päivytystä, jonka on tarkoitus edetä päätöksentekoon syksyn 2020 aikana. On suunniteltu, että ohjelman toimenpiteiden etenemisestä raportoitaisiin kaupunkiympäristölautakunnalle kahden vuoden välein.

Kaupunkiluonnon monimuotoisuutta mittaava Singapore-indeksi (City Biodiversity Index, CBI) on kehitetty kansainvälisenä yhteistyönä. Indeksiksi on tarkoitettu biodiversiteetin kehittymisen arviointivälineeksi kaupungeille. Sen kehitystyötä koordinoidaan Singaporesta ja Suomi on alusta asti ollut vahvasti indeksin kehittämisessä mukana.

Helsingissä Singapore-indeksi laskettiin ensimmäisen kerran vuonna 2015. Tällöin se koostui 23 indikaattorista, jotka jaettiin kolmeen osa-alueeseen: alkuperäisluonto, ekosysteemipalvelut ja hallinto. Indeksien laskennassa kukin indikaattori sai 0–4 pistettä tuloksensa perusteella. On huomattava, että mikäli jotain indikaattoria ei pystytty laskemaan, ei sitä myöskään pisteytetty. Helsingille pisteitä kertyi yhteensä 54/92, jotka jakautuivat osa-alueittain seuraavasti: alkuperäisluonto 13/40, ekosysteemipalvelut 11/16 ja hallinto 30/36.

Indikaattoreita ei ollut mahdollista laskea alkuperäislajiston osalta, koska indikaattoreiden vaatimaa seurantatietoa oli vain vähän eivätkä nekään kaikki tiedot olleet ajantasaisia. Laskennan yhteydessä saatiin

kuitenkin selvitettyä alkuperäislajistoa (lepakot, kalat) koskevia vertailuarvoja seuraavaa laskentaa varten.

Singapore-indeksin manuaali päivitettiin kesäkuussa 2020, jolloin indikaattoreiden määrä lisääntyi 28:aan. Helsingin kaupunki oli mukana päivitystyössä. Tavoitteena on, resurssien rajoissa, että Singapore-indeksi laskettaisiin Helsingissä kerran valtuustokaudessa.

Jatkossa vuosittaisen ympäristöraportoinnin yhteyteen nostetaan seuraavat luonnon monimuotoisuuden tilaa ja kehitystä kuvaavat indikaattorit.

- Luonnonsuojelualueiden lukumäärän ja pinta-alan muutos. Seurataan vuosittain.
- Luontoalueiden määrän muutos. Seurataan vuosittain. Luontoalueiden käsite määriteltiin vuonna 2013, jolloin luontoalueiden määrä myös laskettiin ja kuvattiin kartalla ensimmäisen kerran.
- Metsäisten ja puustoisten alueiden pinta-ala tai suhteellinen osuus maapinta-alasta. Tieto saadaan joka toinen vuosi seudullisesta maanpeiteaineistosta.

Resurssien rajoissa toteutetaan lisäksi:

- Lentävien hyönteisten biomassa ja massan muutos. Tietoa aletaan kerryttämään hyönteisseurannalla Helsingin kaupungin luonnonsuojelualueilla. Seuranta tullaan käynnistämään kesällä 2021 ja toteutamaan samalla menetelmällä kuin Hallman ym. 2017.
- Mesipistiäisten määrä ja määrän muutos. Tietoa saadaan vuosittain toistettavilla linjalaskennoilla, joissa lasketaan lajeittain kimalaisten yksilömäärät ja erakkomehiläisten kokonaisyksilömäärät. Laskennoista saadaan myös tietoa erilaisten elinympäristöjen pölyttäjälajistosta. Seuranta aloitettiin vuonna 2019 kahdeksalla linjalla ja sitä jatkettiin vuonna 2020. Eräiltä linjoilta on laskettu myös päiväperhoset.

Käsittely

22.10.2020 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli kaupunkiekologi Kaarina Heikkonen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Laura Walin

Lisätiedot

Pirita Kuikka, ympäristösuunnittelija, puhelin: 310 32045

07.06.2021

Asia/23

pirita.kuikka(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566